

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 15. novembar 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Johnson
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 15. novembra 2012.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU ZA IZDAVANJE NALOGA SUBPOENA U SVRHU
RAZGOVORA S EDINOM GARAPLIJOM**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* u svrhu razgovora s Edenom Garaplijom",¹ koji je optuženi podnio 22. oktobra 2012. (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Argumentacija i proceduralni kontekst

1. Optuženi u Zahtjevu traži da Vijeće, na osnovu pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), izda nalog *subpoena* Edinu Garaplji, bivšem operativcu Ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: BiH), koji bi ga primorao da pristane na razgovor s pravnim savjetnikom optuženog.² Vlada BiH je 16. oktobra 2012. obavijestila optuženog da je Garaplja odbio da razgovara s pravnim savjetnikom optuženog zbog toga što se zbog "ratnih i poslijeratnih trauma ne sjeća događaja" iz rata u BiH.³ Prema vlastitoj tvrdnji, optuženi je time ispunio uslov da preduzme razumne mjere da obezbedili dobrovoljnu saradnju Garaplje.⁴

2. Optuženi navodi da ima razumnu osnovu da smatra da Garaplja raspolaže informacijama koje bi suštinski mogle pomoći tezi optuženog.⁵ Da bi potkrijepio tu tvrdnju, optuženi upućuje na razgovor koji je Garaplja 2000. vodio s predstavnicima tužilaštva (dalje u tekstu: Razgovor), u kojem je izjavio da je jedna specijalna jedinica sastavljena od bosanskih Muslimana izvela snajperski napad u kojem je u Sarajevu ubijen jedan francuski pripadnik UNPROFOR-a i da je "inscenirala pucnjavu kako bi se stvorio utisak da je vatra potekla sa srpskih položaja".⁶ Isto tako, Garaplja je u Razgovoru rekao da je ta specijalna jedinica sastavljena od bosanskih Muslimana aktivirala eksploziv u kući načelnika štaba ABiH i podmetnula dokaze kako bi se "stvorio utisak da su eksploziju izazvale granate ispaljene sa srpskih položaja van grada".⁷ Optuženi tvrdi da bi

¹ Vijeće napominje da optuženi pogrešno navodi ime Eden Garaplja umjesto Edin Garaplja, v. Zahtjev, Dodatak B.

² Zahtjev, par. 1.

³ Zahtjev, par. 6, Dodatak B.

⁴ Zahtjev, par. 6.

⁵ Zahtjev, par. 7.

⁶ Zahtjev, par. 8.

⁷ Zahtjev, par. 9.

informacije o tome da su bosanski Muslimani inscenirali incidente mogle izazvati opravdanu sumnju da su bosanski Srbi odgovorni za snajperske incidente i incidente granatiranja kako se navodi u Trećoj izmijenjenoj optužnici.⁸

3. Optuženi tvrdi da su Garaplijine informacije nužne za njegovu tezu budući da "za te informacije nema nikakvih drugih izvora u vladi bosanskih Muslimana" i da bi one suštinski mogle pomoći njegovoj tezi, te da su potrebne radi pravičnog odlučivanja o pitanjima o kojima se sudi.⁹ Što se tiče Garaplijine tvrdnje da se ne sjeća ratnih događaja, optuženi tvrdi da on ima pravo da pokuša da osvježi Garaplijevo pamćenje tako što će mu omogućiti da čuje video-snimak Razgovora.¹⁰

4. Optuženi traži da se Zahtjev uruči predstavnicima Vlade BiH i Garapliji i da oni budu pozvani da odgovore na Zahtjev ako to žele.¹¹ Isto tako, optuženi traži da njegov pravni savjetnik razgovor obavi 8. januara 2013. godine u Službi za vezu Međunarodnog suda u Sarajevu i da se od vlade BiH zatraži da Garapliji uruči nalog *subpoena*.¹²

5. Tužilaštvo je 23. oktobra 2012. podnijelo "Odgovor na Karadžićev zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* u svrhu razgovora s Edinom Garaplijom" (dalje u tekstu: Odgovor). Mada tužilaštvo navodi da ne zauzima stav u odnosu na Zahtjev, ono iznosi mišljenje da se stiče dojam da je potreba za nalogom *subpoena* upitna.¹³ S tim u vezi, tužilaštvo napominje da optuženi posjeduje snimljeni Razgovor koji "sadrži upravo one informacije koje on namjerava da dobije" od Garaplije u predloženom razgovoru s pravnim savjetnikom optuženog.¹⁴

II. Mjerodavno pravo

6. Pravilo 54 Pravilnika predviđa da pretresno vijeće može izdavati naloge *subpoena* koji su "potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". To pravo uključuje ovlaštenje da se "od potencijalnog svjedoka zahtijeva da se u određeno vrijeme pojavi na određenom mjestu kako bi odbrana s njime razgovarala u slučajevima kada je takvo

⁸ Zahtjev, par. 8, 9.

⁹ Zahtjev, par. 11-12.

¹⁰ Zahtjev, par. 13.

¹¹ Zahtjev, par. 16.

¹² Zahtjev, par. 14-15.

¹³ Odgovor, par. 1-2.

¹⁴ Odgovor, par. 3.

pojavljivanje potrebno za pripremu ili vođenje suđenja".¹⁵ Žalbeno vijeće je konstatovalo da se procjena pretresnog vijeća mora "usredsrediti ne samo na korisnost informacija za podnosioca zahtjeva nego i na njihovu sveukupnu neophodnost kako bi se obezbijedilo da se suđenje vodi na upućen i pravičan način".¹⁶ Nalog *subpoena* se smatra "potrebim" u smislu pravila 54 kada je pokazana legitimna forenzička svrha za pribavljanje informacija:

Strana koja prije ili za vrijeme suđenja podnosi molbu za izdavanje [...] *subpoene* morala bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.¹⁷

7. Da bi ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, podnosilac zahtjeva će možda morati da predoči informacije o određenim faktorima kao što su položaj koji je potencijalni svjedok zauzima u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnosi koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog, svaka mogućnost koju je svjedok imao da posmatra ove događaje ili da sazna za njih, kao i svaka izjava koju je svjedok dao tužilaštvu i drugim licima u vezi s njima.¹⁸

8. Čak i ako se vijeće uvjerilo da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov da nalog *subpoena* ima legitimnu forenzičku svrhu, izdavanje naloga *subpoena* može biti bilo neprimjereno ako se do traženih informacija može doći na drugi način.¹⁹ Na kraju, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je preduzeo razumne mjere da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka i da mu to nije uspjelo.²⁰

9. Nalozi *subpoena* ne smiju se izdavati olako budući da izdavanje naloga *subpoena* za sobom povlači primjenu prisilnih mjera i može dovesti do nametanja krivičnih

¹⁵ *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po Molbi da se izdaju *subpoene*, 1. juli 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10.

¹⁶ *Tužilac protiv Halilović*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 7. V. i *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder, 9. decembar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 41.

¹⁷ Odluka u predmetu *Krstić*, par. 10; Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6. V. i Odluka u predmetu *Milošević*, par. 38.

¹⁸ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

¹⁹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

²⁰ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009. godine, par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po Zahtjevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* za svjedoka SHB, 7. februar 2005. godine, par. 3.

sankcija.²¹ Shodno tome, prilikom izdavanja naloga *subpoena* nužno je da pretresno vijeće koristi svoje diskreciono ovlaštenje kako bi osiguralo da se prisilni mehanizam naloga *subpoena* ne zloupotrebljava i/ili ne koristi kao dio procesne taktike.²² U suštini, naloge *subpoena* bi trebalo smatrati metodom kojoj se pristupa samo u krajnjem slučaju.²³

III. Diskusija

10. Prije svega, Vijeće smatra da ima dovoljno informacija na osnovu kojih može donijeti odluku po Zahtjevu, a da pritom ne sasluša BiH.

11. Vijeće podsjeća da je nedavno odbilo zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* za razgovor na osnovu toga što je smatralo da nije potrebno sastajati se i razgovarati s potencijalnim svjedokom budući da je optuženi bio savršeno ili potpuno upoznat s pravom prirodom iskaza koji potencijalni svjedok može dati.²⁴ U ovom slučaju, uzimajući u obzir da optuženi ima snimak Razgovora i da se pozvao na njegove relevantne dijelove kako bi potkrijepio svoj Zahtjev, Vijeće zaključuje da je optuženi potpuno upoznat s pravom prirodom i relevantnošću Garaplijinog potencijalnog svjedočenja. Do koje mjere se Garaplija još uvijek sjeća događaja o kojima je govorio u Razgovoru može se podrobno ispitati ako optuženi na kraju odluči da ga pozove kao svjedoka u ovom predmetu. Izdavanje naloga *subpoena* kako bi se odbrani omogućilo da pokuša da osvježi pamćenje potencijalnog svjedoka nije ni primjereno ni ekonomično korištenje mehanizma naloga *subpoena*. Štaviše, i sam optuženi kao alternativu predlaže da se, "u najgorem slučaju, ako g. Garaplija ne bude u stanju da se prisjeti događaja za vrijeme svog svjedočenja, njegov Razgovor s predstavnicima tužilaštva ponudi kao njegovo ranije zabilježeno sjećanje".²⁵ Prema tome, Vijeće smatra da nema potrebe da izdaje nalog *subpoena* da Garaplija pristupi razgovoru s pravnim savjetnikom optuženog.

²¹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brdanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po Interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002. godine, par. 31.

²² Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

²³ V. *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po Dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, podnesenom *ex parte* i na povjerljivoj osnovi 16. septembra 2005. godine, par. 12. "Drugim rečima, takve mere treba primenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne."

²⁴ Odluka po Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* predsjedniku Karlosu Papouliasu, 20. mart 2012. godine, par. 12. V. i Odluka u predmetu *Krstić*, par. 8-9.

²⁵ Zahtjev, par. 13.

12. Shodno tome, nema potrebe da Vijeće započinje diskusiju o tome da li je optuženi u ovom konkretnom slučaju ispunio druge uslove za izdavanje naloga *subpoena*.

IV. Dispozitiv

13. Iz gore navedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54 Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsedavajući

Dana 15. novembra 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]